

مطالعات دانشکده هنر و معماری

ویژگی های عمومی پردیس دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی

مجموعه های دانشگاهی اعم از مجتمع های بزرگ و دانشکده های تک رشته ای، پردیس نامیده می شوند. سیمای مطلوب دانشگاه ها با مشخصه کلی کالبدی آن تعیین می گردد و باید با هدف ها و مشخصات آموزش و اوضاع کلی محیط هماهنگ باشد. انواع پردیس ها در رابطه با مسائل شهری، در گروه های زیر دسته بندی می شوند:

• پردیس پراکنده داخل شهر

در چنین پردیسی، ساختمان های دانشگاه یا مدرسه آموزش عالی به صورت پراکنده در نقاط مختلف شهر قرار دارند و بین ساختمانهای و فضای آموزشی مختلف را فضاهای عمومی شهر پر می کند. این نوع پردیس ها باعث می شوند که همبستگی محیط آموزشی و شهر بیشتر شده و تحرک فرهنگی بوجود آید، واحدهای آموزشی از استقلال نسبی برخوردار شوند و شهر از موقعیت مؤسسات آموزش عالی شدیداً متأثر گردد. ایجاد چنین پردیس هایی وقتی مناسب است که امکانات ارتباطی در شهر به اندازه کافی وجود داشته باشد و زمین های قابل ساخت در قطعات مناسب در داخل شهر در دسترس باشند.

• پردیس مجتمع چند یاخته ای داخل شهر

در چنین پردیسی، کلیه ساختمان ها در یک محوطه بسته قرار می گیرند و بین ساختمان ها و فعالیت های مختلف واحدهای آموزشی، فضایی جز آنچه که متعلق به دانشگاه باشد، وجود ندارد. در واقع این نوع پردیس ها ارتباطی با شهر ندارند و برای ایجاد این پردیس ها، نیاز به قطعه زمین وسیعی در داخل شهر است. مجتمع بودن کلیه واحدهای آموزشی در یک محوطه باعث می شود که دانشجویان بیشتر با یکدیگر تماس داشته باشند و توجه آنان بیشتر جلب مسائل خاص دانشگاهی گردد تا به زندگی روزمره شهری و مسائل آن.

• پردیس مجتمع خارج از شهر

در چنین پردیسی، کلیه فعالیت های آموزشی دانشگاه در محوطه وسیعی بدون امکان دسترسی مستقیم به کلیه تأسیسات شهری وجود دارد. ایجاد چنین پردیسی ایجاب می کند که مسائل خاص شهری اهمیتی از دیدگاه آموزش نداشته باشد و محوطه دانشگاه خود به صورت شهری خود کفا در آید.

* آرایش و سازماندهی فضایی جزء بناها

در مورد طرق اصلی آرایش و سازماندهی بنا برای یک مجموعه، ممکن است با شرایطی به شرح زیر مواجه شویم:

-فضاها دارای عملکردهایی خاص باشند یا به فرمهای خاصی نیازمند باشند.

-فضاها از نظر کاربردی انعطاف پذیر باشند و آزادانه تنظیم شوند.

-عملکرد با درجه اهمیت فضاها در سازماندهی بنا منحصر به فرد و یگانه است.

-فضاها دارای عملکردهای مشابه باشند و بتوانند به صورت یک مجموعه عملکردی در کنار هم قرار گیرند یا در یک ترکیب خطی تکرار شوند.

-فضاها برای تأمین نور، تهویه و دید، نیاز به فضاهای سرباز بیرون دارند.

-فضاها برای خصوصی بودن باید مجزا شوند.

-فضاها باید به راحتی قابل دسترس باشند.

-شیوه و آرایش این فضاها می تواند اهمیت نسبی و نقش عملکردی سمبولیکشان را در سازماندهی یک جا روشن نمایند.

اصول و ضوابط طراحی فضاهای دانشکده ای

• آموزش نظری

-مشخصات عمومی کلاس های درس

در تمام کلاس های درس و در کل فضاهای پرجمعیت برای امکان خروج سریع در هنگام سوانح مانند آتش سوزی، درها به سمت خارج باز می شوند.

کلاس های درس می بایست جهت استفاده از وسایل مختلف سمعی – بصری مجهز باشند.

امکان تاریک کردن کلاس، رعایت حداقل ۳ متر فاصله بین اولین ردیف صندلی ها با تخته سیاه یا پرده نمایش، در نظر گرفتن محل مناسب جهت قرار دادن دستگاه های سمعی – بصری، نظیر دستگاه اپک، اورهد، ویدئو و ... در کلاس، از جمله تسهیلاتی است که می بایست پیش بینی گردد.

عرض درب کلاس ها حداقل ۱۱۰ سانتی متر در نظر گرفته می شود تا بدین ترتیب حمل و نقل انواع وسایل کمک آموزشی به کلاس به سهولت انجام پذیرد. ارتفاع کلاس ها بستگی به شرایط نور روز، عوامل خارجی (درخت، ساختمان و ...) دارد. برای اطاق به عمق ۶ تا ۸ متر، ارتفاع ۳/۲۵ تا ۳/۷۵ متر کافی و مناسب است.

-نور رسانی طبیعی کلاس ها

برای نور مناسب در روز، سطح پنجره های کلاس بایستی ۲۰ تا ۵۰ درصد سطح خود کلاس باشد. در صورت بیشتر از ۶/۵ متر بودن عمق اطاق، پنجره مقابل برای نور رسانی یکسان لازم است. این پنجره باید حداقل ۱/۲۰ متر پهنا داشته باشد و ارتفاع آن ۲/۵ متر باشد.

-عایق سازی صوتی

لازم است حدود ۱/۲ تا ۱/۳ سقف را با مواد جاذب (مانند آکوستیک تایل) پوشانید. همچنین باید قسمت هایی از سطح به صورت پوسته ای ساخته شود تا در جذب آوای بم (فرکانس کم) مؤثر باشد.

•آموزش عملی

-خصوصیات عمومی آتلیه های طراحی

استودیوهای طراحی به صورت معمول، دارای ارتفاع زیاد هستند، از طرف شمال نور می گیرند و دارای تعداد زیادی دیوارهای لاینقطع برای نمایش کارها هستند. فضاهای اصلی آتلیه که کلیه کارهای طراحی و ترسیمی در آن انجام می شود، برحسب مورد و میزان کارها می تواند به جزء فضاهای مختلف تقسیم شود. یک استودیو باید دارای فضاهایی برای ورقه پلان، کمد های لباس، کتب مرجع و مدل ها بوده و شامل تجهیزاتی برای تکثیر نقشه ها و اسناد باشد. (این تجهیزات می تواند به صورت متمرکز باشد).

-آرایش میزها در آتلیه طراحی

از نظر اصولی میزهای طراحی و نقشه کشی را به صورت موازی و متوالی و در ردیف های متقاطع با یک یا دو راهرو قرار می دهند. میزها در جهت نصب تخته سیاه قرار می گیرند، به صورتی که همه میزها بتوانند از روشنایی یکنواختی برخوردار شوند. در ضمن برای هر میزکار، محدوده هایی در حد استاندارد برای کارهای مختلف هر دانشجو در نظر گرفته می شود. از دیگر نکات قابل ذکر این است که تمامی میزهای طراحی و نقشه کشی باید از جنس مقاوم و حتی المقدور دارای رنگی روشن باشند (سفید - زرد - سبز). مصالح مورد نظر در کف و دیوارهای جنبی استودیوها نیز می باید به دقت انتخاب گردد و به گونه ای باشد که با روحیه و فضای کار، رابطه ای نزدیک داشته باشد.

-روشنایی

هر آتلیه طراحی باید از نظر نور طبیعی از شرایط خوبی برخوردار باشد، به همین جهت پنجره های نسبتاً بلندی برای آنها لازم است. سطح کل این پنجره ها حداقل ۲۵ تا ۳۳ درصد سطح آتلیه و جهت گیری آنها بهتر است که به شمال یا شرق باشد. در صورت عدم وجود امکان برای این جهت گیری، لازم است با استفاده از پرده در پشت پنجره از تابش مستقیم نور خورشید و درخشش آن جلوگیری گردد. در صورت امکان بد نیست از نورگیرهای سقفی نیز استفاده شود. البته این نورگیرها، نورهای فرعی را تأمین خواهند کرد. تمام پنجره ها باید دارای پرده یا نوعی سایبان باشند تا بتوان نور روز را تحت کنترل درآورد. همچنین باید سطح پنجره قابل دسترس بوده تا شیشه ها را بتوان به آسانی پاک نمود.

•کارگاه طراحی و ساخت ماکت

کارگاه ماکت فضایی است به صورت یک سالن با پلان آزاد که فضای داخلی آن بر اساس تجهیزات و وسایل لازم برای ساخت ماکت شکل می گیرد. با توجه به ابعاد و اندازه های وسایل کار و محدوده مورد نیاز برای هر یک، فضایی در حدود ۹۰ متر مربع برای تجهیز کارگاه ماکت لازم است. این کارگاه می تواند ظرفیت ۲۴ دانشجو را در یک دوره کاری داشته باشد. هر کارگاه ماکت دارای یک مسئول و مربی آموزش می باشد. فضای کارگاه نیز به گونه ای است که مسئول کارگاه می تواند از محل کار خود بر کار تمام دانشجویان نظارت داشته باشد. در نتیجه اطاق وی در کنار انبار لوازم و مواد و مصالح ساخت قرار می گیرد. روشنایی کامل کارگاه ماکت نیز می بایست همانند دیگر کارگاه ها و آتلیه های طراحی تأمین گردد. وسایل مورد نیاز کارگاه ماکت عبارتند از:

مته ۱ عدد

میز نقشه کشی به ابعاد ۱۰۰ ۸۰

۲ عدد

دستگاه سنگ ۱ عدد

میز کار به عرض ۸۰ سانتی متر

اره مدور ۱ عدد

صفحه برش ۱ عدد

کمان اره ۱ عدد

قفسه بندی ۱ عدد

رنده نجاری ۱ عدد

میزکار به ابعاد ۲۱۰ ۱۲۰

به تعداد کافی

صندلی چرخان به تعداد کافی

-کلاس های سمینار و گردهمایی

در کنار آتلیه ها و کارگاه های مختلف در بخش آموزش عملی، کلاس هایی تحت عنوان سمینار و گردهمایی در نظر گرفته می شود که مورد استفاده کلیه رشته ها قرار می گیرد. در این کلاس ها دانشجویان جلسات گروهی خود را در تمامی دروس اعم از نظری و عملی برای کرکسیون یا ارائه درس برگزار می کنند. همچنین این فضاها می توانند به صورت تمام وقت در اختیار پروژه های تحقیقاتی دانشکده قرار بگیرند. ظرفیت این کلاس ها، مختلف و بین ۶، ۱۲ و ۲۸ نفر است.

•کتابخانه تخصصی

یکی از امکانات یاری دهنده بخش آموزش نظری دانشکده، فعالیت های کتابخانه ای است. کتابخانه در یک مرکز آموزش، فضایی است که دانشجویان در آنجا می توانند از کتب تخصصی مربوط به رشته تحصیلی مورد نظر استفاده نمایند. همچنین در جریان آخرین تازه های کتاب، مجلات، بولتنها و غیره قرار گیرند.

MemarCad.com

معمارکد

معماری ، عمران، شهرسازی، طراحی شهری

MemarCad.com